

ano podle zjištění nižších soudů takového ochranného zařízení bylo sice použito při starých vozech, při nových vozech elektrických drah však byly závory při vstupu na zadní plošinu po levé straně ve směru jízdy zrušeny, takže není ničím od pravidla se odchylicím, že motorový vůz, v němž žalobce jel, nebyl tímto zařízením opatřen. Není odchylky od normálního provozu ani v tom, že se žalobce bez nutkové příčiny za jízdy postavil na stupátko vozu, jak nižšími soudy bylo zjištěno. Nevyhovovalo by sice vzhledem k zákazu pravidelnému provozu, kdyby průvodčí vozu dal znamení k odjezdu nebo dovolil, by se v jízdě pokračovalo, dokud nastupující osoby jsou ještě na stupátku; sestoupí-li však osoba před zastávkou na stupátko, by po zastavení vozu ihned mohla seskočiti, jest to sice jednání neopatrné, ba přímo zakázané, avšak není to příhodou v dopravě, nýbrž svémocným činem zpravidla neodvratitelným, za který odpovídá, kdo tak se zachová. Nebyla-li však prokázána příhoda v dopravě, není třeba obírat se další otázkou, zda ji zavinil žalobce sám anebo zda je tu jiný vyvíňovací důvod podle § 2 cit. zák.

Čís. 9605.

Pozemková reforma.

Jest se domáhati věcných práv podle § 31 náhr. zák. žalobou či pouhou opovědí Státnímu pozemkovému úřadu? Opověď Státnímu pozemkovému úřadu musela by se státi písemně, ať si již podáním nebo do protokolu; nestačí pouhá opověď ústní.

(Rozh. ze dne 1. února 1930, Rv I 968/29).

Žalobci domáhali se proti žalovanému, by bylo uznáno právem, že žalovaný nemá nároku na služebnost jízdy a chůze přes pozemky žalobců a že jest povinen zdržeti se dalšího výkonu služebnosti jízdy a chůze přes ony pozemky. Pozemky, o něž jde, byly žalobcům předány v řízení o pozemkové reformě bez jakýchkoliv břemen a služebností. První soud v Praze žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Již v rozhodnutí ze dne 14. září 1929 čís. 9178 sb. n. s. nadhodil, ale neřešil, nejvyšší soud otázku, v jaké formě se musí státi »domáhání se věcných práv k převzatým nemovitostem zabraným, pro něž předepsána v § 31 náhr. zák. třicetidenní lhůta pod následky průpadu, zda se nutně vyhledává žaloby, či zda stačí opověď Státnímu pozemkovému úřadu. Odvolací soud míní, že se toto domáhání musí státi žalobou,

poněvadž se prý jinak nelze domoci uznání práva proti tomu, kdo se zdráhá je uznati. Ale pro názor, že stačí i pouhá opověď Státnímu pozemkovému úřadu, mluvilo by, že jde především o to, by se Státní pozemkový úřad před přidělem dověděl, že tu takové právo je pokud se týče že se uplatňuje, neboť Státní pozemkový úřad může věc, nabude-li přesvědčení o jsočnosti přihlášeného práva, vyřídit sám tím, že právo to dobrovolně uzná, zejména, jde-li o služebnost, ji podle § 26 (3) a § 27 náhr. zák. (srovnej § 19 (2) přířd. zák.) vyhradí. Ale ještě ani v tomto případě není třeba otázku, v jaké formě se má státi uplatnění takového práva řešiti, neboť, i když se připustí, že stačí pouhá opověď Státnímu pozemkovému úřadu, nelze v souzeném případě mluviti o účinné opovědi. Opověď taková musí se na jisto státi písemně, ať si už podáním nebo do protokolu, neboť jen tak může pro úřad býti zachycena, tak aby se mohla státi předmětem úředního jednání, musí se státi součástíou příslušných úředních spisů. Nestačí tedy opověď ústní, která vyzní na prázdno v čase a prostoru a nezůstává po sobě sledu. Když účastník činí opověď ústně, musí státi na tom, aby s ním o ní sepsán byl protokol nebo jiný úřední záznam písemný. Jelikož odvolacím soudem bylo zjištěno, že ve vyhláске Státního pozemkového úřadu, kterou zahájeno bylo řízení oceňovací, bylo vyzváno místní obyvatelstvo, by za řízení hlásilo nároky na služebnosti, a podotčeno, že nároky ty jest uplatňovati výhradně písemně prostřednictvím obecního úřadu a příslušného komisariátu, tedy, i kdyby byl žalovaný ohlásil nárok na spornou služebnost cestou obecního úřadu v zákonné lhůtě a kdyby taková opověď stačila ve smyslu § 31 náhr. zák., vyžadovalo by to nicméně, by se byla stala písemně. Než nic takového žalovaný netvrdí, nýbrž i v dovolání odvolává se jen na zjištění nižších stolic, že jeho syn ohlásil starostovi nárok slovy: »Pane starosto, Vy víte, že S. nabyt nyní pole, po kterém my jezdíme,« načež starosta odvětil: »dobře, když jste tam jezdili, jezděte dále«. Žalovaný měl, pokládal-li to za ohlášku, trvati také na tom, by se ohláška napsala písemně, a kdyby byl starosta nechtěl tomu vyhověti, učiní ji písemným podáním, nic takového však vůbec netvrdil a netvrdí. Teprv, kdyby se byla ohláška stala písemně a v zákonné lhůtě, musila by se řešiti otázka, zda ohláška stačí, či zda jest nutně třeba žaloby, jak míní odvolací soud. Nicméně jest proti vývodům dovolatelovým podotknouti, že přípustnost uplatnění jiného než žalobou, neplyne již z toho, že původní doslov § 31 náhr. zák. mluvil o domáhání se žalobou, nový doslov však mluví již jen prostě o domáhání se, vypustiv slovo »žalobou«. Neboť, zněl-li § ten původně, že »po uplynutí třiceti dnů od výkonu poznámky zamýšleného převzetí nelze se domáhati žalobou uznání práva vlastnického«, tedy doslov tento nejen připouštěl, nýbrž slovně přímo vynucoval smysl, že nelze se uznání toho po třiceti dnech sice domáhati žalobou, avšak jiným způsobem ano, kdežto přeče úmysl zákona byl, by po uplynutí třiceti dnů práva bylo pozbyto, že je tedy nelze vůbec už uplatňovati, a proto patrně bylo slovo »žalobou« škrtnuto, kdežto otázka, jak jest ve třiceti dnech uplatňovati právo, zůstala stejně i nyní tak nedotčena a otevřena jako dřív.